

480: Ölölere Yasin Okumak Sünnet midir?

Ömer Faruk

3 May, 2020

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Ölülerin arkasından yasin okunur mu?

CEVAP

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِیْنَ

Ma'kil b. Yesâr (radiyallahu anh)'dan rivayet edildiğine göre Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle demiştir:

اَقْرَءُوا عَلٰی مَوْتَاكُم یَس

“Ölülerinize Yasin okuyun.” (Nesâî; es-Sunenu'l-Kubrâ, İbn Hibbân)

İbn Mâce, Hâkim ve İbn Ebî Şeybe'nin rivayetlerindeki lafız şöyledir:

اَقْرَءُوهَا عِنْدَ مَوْتَاكُم

“Yasin'i ölülerinizin yanında okuyun.”

Ebu Dâvûd'un rivayetindeki lafız şöyledir:

اَقْرَءُوا یَس عَلٰی مَوْتَاكُم

Ahmed, diğer rivayetinde Nesâî (el-Kubrâ), Beyhakî (es-Suğrâ) ve Taberânî'nin (el-Kebîr) rivayetlerindeki lafız ise şöyledir:

اَقْرَءُوهَا عَلٰی مَوْتَاكُم

İbnu'l-Kattân, Dârakutnî, Nevevî, Şuayb el-Arnaût ve Elbânî (rahimehumullah) bu hadisin isnadının “zayıf” olduğuna hükmetmişlerdir. Çünkü yukarıdaki lafızların senetlerinin hepsinde Ebu Osman ve babası diye durumları bilinmeyen (mechul) iki ravi bulunmaktadır. Ve aynı zamanda hadisin senedinde “iztirâb” bulunmaktadır; yani hadis, bir Ebu Osman'dan, o da babasından, o da Ma'kil b. Yesâr'dan olarak ve bir de -Nesâî, İbn Mâce ve İbn Hibbân'nın rivayetlerinde olduğu gibi- babası zikredilmeksizin Ebu Osman'dan, o da Ma'kil b. Yesâr'dan olarak farklı şekillerde rivayet edilmiştir.

İbn Hibbân (rahimehullah) ise hadisin “sahih” olduğuna hükmetmiştir. Ancak

İbn Hibbân, ravileri güvenilir kılma noktasında gevşek davranmış, durumları bilinmeyen (*mechul*) ravilere birçok zaman güvenilir hükmü vermiş mütesâhil biridir.

Hadisin sahih olduğu kabul edilse bile yine de Yasin suresinin ölümlere okunmasının sünnet olduğuna delil olmaz. Zira hadiste “ölüleriniz” ile kastedilenlerin, ölüme çok yaklaşmış/ölüm sekerâtındaki kimseler olması da güçlü bir ihtimaldir. Nitekim hadisi sahih kabul eden İbn Hibbân şöyle demiştir: “Ölülerinize Yasin okuyun” sözüyle, kendisine ölümün geldiği kimseyi kastetmiştir, ölmüş olana Yasin okunmasını değil! O’nun (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şu sözü de bunun gibidir: “Ölülerinize lâ ilâhe illallâh’ı telkin edin (hatırlatın.)” (*Muslim. Yani “ölmek üzere olanlarınıza telkin edin” demektir.*)

İbn Hibbân gibi İbn Mâce ve İbn Ebî Şeybe de (*rahimehumullah*) hadisteki “ölüleriniz”i ölmek üzere olanlar diye anlamışlardır. İbn Mâce: “Yasin’i ölümlerinizin yanında okuyun” hadisini, إِذَا حُضِرَ، باب ما جاء فيما يقال عند المريض “Hastaya gelindiği zaman yanında denilecek şeyler hakkında gelmiş rivayetler babı” başlığı altında rivayet etmiştir. İbn Ebî Şeybe: باب ما يقال عند المريض “Hastanın yanında denilecek şeyler babı” başlığında rivayet etmiştir. Yine Tîbî, Muzhirî el-Hanefî, İbnu’l-Melek el-Hanefî (*rahimehumullah*) hadisi böyle açıklayan âlimlerdendir.

Evet, Ma’kil hadisi zayıftır, ancak İbn Hacer el-Askalânî (*rahimehullah*) “el-İsâbe”sinde (8/57): “Ma’kil hadisi için Safvân b. Amr’dan gelen bir şâhid (manasını destekleyerek zayıflığını güçlendiren bir rivayet) buldum” deyip şu rivayeti nakletmiştir: İmam Ahmed (*rahimehullah*) Müsned’inde şöyle rivayet etmiştir:

حدثنا أبو المغيرة حدثنا صفوان حدثني المشيخة أنهم حضروا غضيف بن الحارث الثمالي حين اشتد سوقه فقال هل منكم أحد يقرأ يس؟ قال فقرأها صالح بن شريح السكوني فلما بلغ أربعين منها قبض قال فكان المشيخة يقولون إذا قرئت عند الميت خفف عنه بها قال صفوان وقرأها عيسى بن المعتمر عند بن معبد

“Bize Ebu’l-Muğîra anlattı. (Ebu’l-Muğîra): Bize Safvân anlattı. (Safvân): Bana (tâbiînin büyüklerinden olan) şeyhler¹ anlattı ki, onlar, ruhunun çıkması şiddetlendiğinde/zorlaştığında (sahâbî) Ğudayf İbnu’l-Hâris es-Sumâlî’nin (radiyallahu anh) yanına gelmişler. Ğudayf: “Aranızda Yasin okuyacak biri var mı?” diye sormuş. Bunun üzerine Salih b. Şurayh es-Sekûnî okumuş. Surenin kırkıncı ayetine ulaştığında (o ayetin sonuna geldiğinde) ruhu alınmış. Safvân dedi ki: “Şeyhler şöyle diyorlardı: “Yasin ölünün (yani ölmek üzere olanın)

yanında okunduğu zaman onun sebebiyle ölüm(ün ağırlığı) ondan hafifletilir.”
Yine Safvân dedi ki: “Yasin’i, İsa İbnu’l-Mu’temir İbn Ma’bed’in yanında okudu.”

İbn Hacer bu rivayetin isnadının “hasen” olduğunu belirtmiştir. Keza Şuayb el-Arnaût şöyle demiştir: “İsnadı ‘hasen’ olan bir eserdir. Şeyhlerin kim olduklarının bilinmemesi buna zarar vermez. Çünkü onlar topluluktur (çoklardır.)” Ve İbn Hacer, Ğudayf (radiyallahu anh)’ın ölüm döşeğindeyken Yasin okunmasını talep etmesinin kendi görüş ve ictihadına dayalı olamayacağını, sadece Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’e dayandırarak isteyebileceğini, dolayısıyla rivayetin merfû’ (Rasûlullah’a dayandırılmış hadis) hükmünde olduğunu söylemiştir.

Binaen aleyh, isnadı zayıf olan Ma’kil b. Yesâr hadisi bu rivayetle güçlenmiş olmaktadır. Dolayısıyla ölmek üzere olanların yanında Yasin suresini okumanın sünnet olduğunu söyleyebiliriz. Allahu A’lem.

Muhibbuddîn et-Taberî (rahimehullah) “el-Ahkâmu’l-Kubrâ”sında, İbn Hibbân’ın Ma’kil hadisini “ölmek üzere olanlar” şeklinde açıklamasını reddetmiş ve hadise göre ölümlere Yasin okunabileceğini söylemiştir. Keza Şevkânî (rahimehullah) “Neylu’l-Evtâr”da şöyle demiştir: “Hadisteki “ölüleriniz” lafzı, ölümler hakkında bir ifadedir. Bu lafzın ölüme yaklaşmış bir diriyi kapsamaması ise mecaz’dır. Mecaz’a ise ancak bir karine sebebiyle dönülür.”

Görüldüğü gibi kimi âlimler ise Ma’kil hadisine dayanarak Yasin suresinin ölümlere okunmasını sünnet görmüşlerdir. Ancak Ğudayf rivayeti gibi hadisteki bu ihtimal manayı destekleyen açık ve güvenilir bir rivayet bulunmamaktadır.

Ve’l-hamdu lillâhi Rabbi’l-âlemîn.

[1-](#) Bu şeyhlerin kimisinin veya hepsinin sahâbî olması da ihtimal dahilindedir!